

MSD-TOPVROUW KAJA NATLAND

'HET GAAT IN NEDERLAND ALLEEN MAAR OVER DE PRIJS'

Prijs, prijs. Waarom gaat 't in Nederland alleen maar over de kosten van medicijnen? De topvrouw van MSD, Kaja Natland, verzet zich tegen het negatieve imago van farmaceutische bedrijven. 'Medicijnen maken ís duur'.

Mevrouw Natland, wordt er in Nederland anders tegen farmaceutische bedrijven aangekeken?

'Ja. In andere landen worden we meer gezien als onderdeel van de gezondheidszorg, en als samenwerkingspartner in het streven om de patiëntenzorg te verbeteren en het systeem houdbaar te maken.'

'Ik weet niet precies waarom de stemming in Nederland negatiever is. In andere landen heb je ook wel dat soort sentimenten, maar ik stel vast dat farmaceutische bedrijven daar meer

waardering krijgen. Het lijkt erop dat ze elders meer het totale plaatje zien. Ze willen bedrijven die aan research & development doen in hun land houden.'

Nederland wil volgens u geen r&d?

'Nee, dat zeg ik niet. Nederland is een innovatief land. Maar in het geval van medicijnen gaat het in de publieke discussie alleen maar over de prijs. Dan wil ik erop wijzen dat Nederland in verhouding helemaal niet zoveel geld besteedt aan medicijnen. Dat is 8 procent van

de totale zorgkosten, en daarmee onder het Europees gemiddelde.'

Toch is het verwijt dat farmaceutische bedrijven veel winst maken op de verkoop van medicijnen.

'We hebben die winst nodig om te investeren in onderzoek naar betere en nieuwe medicijnen. MSD stak in 2016 wereldwijd 5,6 miljard euro, 17 procent van de omzet, in r&d. Het duurt tien jaar om een nieuw medicijn op de markt te krijgen. Dat kost 1,6 miljard euro. Tegenover dat medicijn staan er 99 die uiteindelijk in de onderzoeksfase sneuvelen. Het risico is hoog.'

Linkse partijen hebben voorgesteld om de overheid een grotere rol te geven in het onderzoek, om zo de kosten van medicijnen naar beneden te krijgen.

'Als de overheid meer onderzoek wil financieren, juichen wij dat toe, maar ik denk niet dat het realistisch is te verwachten dat dit ooit in

A professional portrait of Kaja Natland, a woman with blonde hair, smiling. She is wearing a dark blue pinstriped blazer over a coral-colored top. Her right hand is on her hip. The background is a light blue sky with soft clouds and several large pink flowers.

Wie is Kaja Natland?

De Noorse Kaja Natland (43) studeerde af als apotheker aan Oslo University College en volgde daarna managementopleidingen in Oslo en Parijs. Sinds 1996 werkt zij bij MSD. Ze specialiseerde zich in opkomende markten in Oost-Europa, het Midden-Oosten en Afrika. Van 2012 tot 2014 was zij commercieel directeur bij MSD Rusland, en daarna twee jaar directeur van MSD Zuid-Afrika. Sinds 2016 leidt zij de MSD-vestigingen in Nederland.

de buurt zal komen van de bedragen die de bedrijven zelf investeren. Innovatie in de geneesmiddelenindustrie lijkt zo eenvoudig in de ogen van de media. Als dat zo was, hadden we al veel meer ziektes genezen.'

Natland benadrukt het belang van een goed patentsysteem. Juist omdat onderzoek naar geneesmiddelen zo'n langdurig en complex proces is, moeten farmaceutische bedrijven aan een nieuw medicijn kunnen verdienen. In elk geval voordat het uit patent gaat en er goedkopere versies door andere bedrijven verkocht mogen worden. Volgens Natland heeft Nederland een goed patentsysteem, maar blijft de focus in de publieke opinie op de kosten.

Waar zou het in de zorgdiscussie dan wél over moeten gaan?

'Over wat wij kunnen doen om de kosten van de zorg te beperken en de zorg zelf te verbeteren. Bijvoorbeeld door medicatie steeds beter af te stemmen op de juiste patiënt. Daar gebruiken we biomarkers voor, indicatoren die aangeven of mensen ergens aanleg voor hebben en hoe zij op een behandeling reageren. Zo voorkom je dat mensen onnodig worden behandeld of valse hoop krijgen.'

'Vooral de kosten van alzheimer zullen explosief stijgen. Niet alleen omdat het aantal patiënten stijgt, maar ook omdat de behandeling van alzheimer een lang traject is, dat begint bij thuiszorg en eindigt in het verpleeghuis.'

Farmaceutisch bedrijf Pfizer kondigde onlangs aan te stoppen met onderzoek naar nieuwe alzheimer-medicijnen.

'Het is nog niet gelukt om een medicijn tegen alzheimer te vinden. We kunnen tot dusver alleen de symptomen bestrijden. MSD gaat gewoon door met onderzoek.'

Natland wil graag het positieve verhaal vertellen over farmaceutische bedrijven. De vestiging van MSD in Oss bijvoorbeeld heeft onlangs een nieuw kankermedicijn gepresenteerd dat ervoor zorgt dat patiënten langer kunnen leven. Natland is daar trots op en zou dat graag breed willen uitdragen, maar geneesmiddelenproducenten mogen niet adverteren

Kaja Natland: 'Innovatie in de geneesmiddelenindustrie lijkt zo eenvoudig. Maar als dat zo wás, hadden we al veel meer ziektes genezen.'

naar het publiek met receptmedicijnen. Dat mag alleen naar professionals. 'En die moeten bijgeschoold worden in het goed gebruiken van onze producten. Dat zien we als onze taak.' Het beeld is dan weer dat artsen op exotische locaties in de watten worden gelegd door de farmaceutische industrie. Wat in het verleden ook gebeurde. Natland: 'Dat is het *frame* waarin we worden bekeken.'

Het beeld is dat farmaceutische bedrijven een monopoliepositie hebben en geld verdienen aan de ellende van anderen.

'Kijk, we zijn een bedrijf met aandeelhouders die winst willen zien. Dat verbergen we niet. Maar ik kan me niet vinden in een term als 'ellende'. We proberen mensen te helpen om langer en beter te leven. George Merck, een van de grondleggers van MSD, heeft gezegd dat medicijnen er voor de patiënten zijn, niet voor de winst. Die winst volgt wel als we ons werk goed doen.'

'Het is voor mij persoonlijk een goede dag als mensen niet ziek worden. Daarom zetten we tegenwoordig ook meer in op het voorkómen van ziekte door vaccinatie en het in een vroeg stadium diagnosticeren van mensen.'

**'TEGEN-
OVER 1
MEDICIJN
OP DE
MARKT
STAAN ER
99 DIE
SNEU-
VELDEN'**

BERGEN POORTVLIET

En daar krijgt u ook de mogelijkheden voor in Nederland?

‘Nou, ik maak me wel zorgen over de toegankelijkheid van nieuwe medicijnen. Nederland scoorde in het verleden extreem goed op dat vlak. In de vorige kabinetsperiode is minister Schippers echter begonnen met directe prijsonderhandelingen met farmaceutische bedrijven. Die aanpak kan leiden tot vertraging in de beschikbaarheid van innovatieve medicijnen voor patiënten, en vertraging voor farmaceutische bedrijven in het terugverdienen van de investeringen. De nieuwe minister van Volksgezondheid heeft aangegeven dat hij de lijn van Schippers wil aanhouden. Ik vind dat Nederland de toegankelijkheid goed in de gaten moet houden.’

Anders vertrekt MSD uit Nederland?

‘Nee, ik houd niet van dreigen. Ik wil samenwerken met de overheid. MSD blijft in Nederland en investeert hier nog steeds. Ook in diergeneeskunde. Na Amerika en China is Nederland ons derde vestigingsland. We hebben hier vierduizend mensen werken in Oss, Haarlem en Boxmeer.’

‘Ik ben verder heel positief over Nederland. Het is een goed georganiseerd land met een goede infrastructuur. Nederlanders zijn open, tolerant en innovatief. En jullie hebben een van de beste zorgstelsels van Europa: een combinatie van publiek en privaat, van kwaliteit voor iedereen en efficiency.’

Dus voor een Organon-scenario hoeven we niet te vrezen?

‘Het is grappig dat iedereen hier denkt dat Organon weg is. Ja, er is een deel van het bedrijf verkocht, maar Organon is gewoon onderdeel van MSD geworden. En we zijn ook betrokken bij de financiering van 35 startups op het Pivot Park, de campus op de voormalige Organonlocatie in Oss. Een deel van die bedrijven is door oud-Organon-medewerkers opgezet. Dat vind ik een mooi voorbeeld van de *spin-off* van farmaceutische bedrijven. Die startups brengen weer meer r&d met zich mee, en dat is alleen maar goed voor Nederland.’ ■

Kijk ook eens op www.opiniebladforum.nl

Hoogmoed

Toen ik Halbe Zijlstra zag breken achter het spreekgestoelte in de Tweede Kamer, dacht ik even: hè, was het nou wel zo erg wat hij had gedaan? Maar als je meteen daarna de beelden van de speech op het VVD-congres ziet waarin hij met stalen gezicht zijn leugen vertelt, besef je dat een politicus dat niet kan maken. Nog even los van de geopolitieke context.

Hoogmoed komt voor de val, is dan zo'n oer-Hollandse spreuk die me te binnen schiet. Altijd uitkijken met opscheppen. Ik bijvoorbeeld heb Poetin nooit gezien of gesproken. Ik heb wel eens op het Rode Plein in Moskou gestaan, dus misschien was hij in de buurt.

Natuurlijk interview ik regelmatig politici en ceo's van grote bedrijven, maar die tel ik niet mee. Bijzonder zijn de ontmoetingen in het wild. Zo heb ik Halbe Zijlstra met enige regelmaat zien fietsen bij de Haagse Malietoren van VNO-NCW en MKB-Nederland. Stevig doortrappend was hij dan op weg naar het Binnenhof. Daar hoeft hij nu niet meer naar toe. Op diezelfde plek heb ik ooit toenmalig premier Wim Kok op de fiets gezien. En huidig premier Mark Rutte zelfs lopend, waarschijnlijk op weg naar de SER de andere kant op. Ik heb zelfs iets tegen hem gezegd, maar een gesprek zou ik het niet willen noemen.

Meer op het artistieke vlak heb ik vroeger wel eens op Schiphol in de rij voor douane gestaan in de buurt van Herman Brood. Of hij iets (stimulerends) aan te geven had, weet ik niet meer. Ook heb ik in Amsterdam een keer Ramses Shaffy in Bhagwan-oranje op straat gespot. Op het filmfestival van Rotterdam stond ik ooit naast de Chinese actrice Gong Li. Die had ik even daarvoor prachtig en groots op het filmdoek gezien. Maar in het echt zijn Chinezen toch een stuk kleiner, en zag ik haar over het hoofd.

Nu ik erover nadenk, heb ik Poetin misschien tóch gezien, want die is ook niet zo groot. Maar daar doe ik verder geen uitspraken over.

Paul Scheer